

MaksatMuhabbet

- Virginia Woolf'un hazin hikayesi...
- Feminizmin sınırları...
- Türkiye'de "kadın" olmak/olamamak
- Paradoksların karıştırdığı kafalar
- Loving Vicent
- Bursa'nın romantik yüzü: Gölyazı
- Hamingway'e nazire
- Yazının gizemli tarihi
- Ayrılık da sevdaya dahil mi?
- Umay Ana ve bilinmeyenler
- "Dönüşüm" le dönüşüm

Maksadın
Muhabbet-
se
Yeni sayı-
mızda bulu-
şalım...

ACIYLA BESLENEN, DELİ DÜNYANIN AKILLISI:

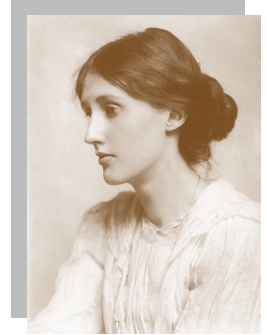
VIRGINIA WOOLF

Virginia Woolf, 25 Ocak 1882'de Londra'da dünyaya gelmiş İngiliz feminist, yazar, romancı ve eleştirmen. Virginia, dünyaya şanslı gelmişti. Maddi ve manevi olarak zengin bir ailesi vardı. Babası Victoria Devri'nin tanınmış yazarlarından Sir Leslie Stephen'di. Annesi Julia ise oldukça güzel ve entelektüel bir kadındı. Woolf'un 3'ü üvey olmak üzere 8 kardeşi vardı. 2 üvey abisi Virginia'ya istismarda bulunuyordu. Virginia 13 yaşındayken annesi ansızın ölmüştü. Ansızın gelen bu ölüm, Virginia'nın hayatında yaşadığı ilk büyük sarsıntıydı. Sadece o değil, birden bire

bütün aile sessizliğe büründü. Herkes evde yaşayanlara kulaklarını tıkamış, gözlerini yummuş ve sanki biri onlara sus emri vermiş gibi asla konuşmamışlardı. Bu durum Virginia'ya bunalım dalgaları getirmekten başka hiçbir işe yaramamıştı. Woolf, o yıllarda kadınların ikinci planda kalması nedeni ile okula gönderilememişti. Babası ise ona eğitimi kendi kütüphanesinde verme çözümünü buldu. Virginia kendisini geliştirmeyi böylece başaramıştı. Küçük kardeşi Vanessa ressam olmak istediğini söylediğinde Virginia'nın dudaklarından da yazarlık

sözcüğü dökülüyordu. Babasının kütüphanesi, Virginia'nın gizli hazinesiydi. İşte bu eğitimle, 1895'te, henüz 13 yaşındayken bir gazetede yazdığı kısa hikayeleri yayınlıyordu. Bu hikayeler, Victoria devrinde sürdürülen yaşam koşullarına karşıydı.

"Benim aklımın özgürlüğüne vurabileceğiniz hiçbir kilit, hiç bir kapı, hiçbir sürgü yoktur."

İşte bu eğitimle, 1895'te, henüz 13 yaşındayken, bir gazetede yazdığı kısa hikayelerini yayımlıyordu. Bu hikayeler, Victoria Devri'nin yaşam koşullarına ve zihniyetine karşıydı.

Virginia yazmaya ise ailesinde yaptığı gözlemlerle çok küçük bir yaşta başladı. Oldukça kalabalık bir ailede büyüdü Virginia. İşte bu sebepten yazılası çok fazla karakter birikmişti kafasında. İçinde bulunduğu evi ve dönemi bir çocuk, bir ergen ve bir yetişkin olarak gözlemleyecek çok zamanı vardı. Bu gözlemler ona bazı tespitlerin kapı-

sını açmıştı. Kadınlara ikinci sınıf muamelesi yapılırken erkekler için farklı bir düzen işliyordu. 1904'te, Virginia 22 yaşındayken, Sir Leslie Stephen (babası) kanserden öldü. Babasını kaybettikten iki yıl sonra çok sevdiği ve hayran olduğu ağabeyi Thoby 'yi de kaybetti. Virginia bir kez daha yıkıldı. Bütün olaylar artık Virginia'yı kırılğan bir kadına dönüştürmüştü. Bunalım dalgaları daha sık gelmeye ve an an kendini kaybetmeye, depresifleşmeye başladı. Virginia ilk intihar girişimine bu dönemde kalkıştı.

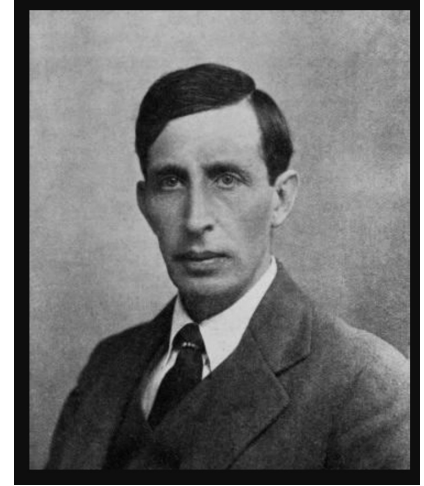

Sığınacak bir liman: Leonard Woolf

Profesyonelliğe ilk adımı attığında 1905 yılıydı. Fakat "The Voyage Out" (Dışa Yolculuk) 1915'te yayımlanabildi. Sürecin çok uzun olmasının nedenleri Virginia'nın ruhsal çöküşleri, okurlarının bu kitabı beğenmeyecek olması kaygısı ve içinde bulunduğu yasak aşktı. Kız kardeşi Vanessa'nın kocası ile yasak bir aşk yaşıyordu. Vanessa bu aşkı öğrendiğinde büyük bir buhrana kapıldı. Ancak bir yandan da Virginia'nın normal olmadığını düşünüyordu. Doktorun da tavsiyesiyle Virginia'nın özel bir bakımevi olan Burley Park'a gönderilmesini sağladı. Virginia, Burley Park'a dördüncü ruhsal çöküntüsünün ardından, Şubat 1912'de bir kez daha derin bir bunalıma girdi. Bu tarih Leonard Woolf'tan evlilik teklifi almasının hemen sonrasına denk geli-

yordu. Leonard Seylan'da devlet memuruydu. Virginia için bu evlilik kararını vermek çok zordu. Leonard'ın işini bahane ediyordu. Fakat asıl sebep Leonard'ı sevmemesiydi. Sonunda Leonard'a dürüst olmaya karar verdi. Ona doğruyu söyledi. Ama Leonard bunu önemli bir detay olarak görmedi ve sonunda evlendiler. Virginia aslında en doğru kararı vermişti ve bunu yıllar geçtikçe anlayacaktı. Leonard ona bir kocadan daha fazlası olacaktı. Virginia; onu geri kalan ömründe idare edecek, her şeyine koşacak ve her zaman yanında olacak kişiyi bulmuştu. Leonard, Virginia'nın ilk kitabını çıkarmak isterken yaşadığı sorunları bildiğinden işe buradan koyuldu. Karısı için bir basımevi kurdu. Böylece Virginia yazdığı kitapları yayımlatabilir, Leonard'ın

desteğiyle de beğenilmeme korkusunu aşabilirdi.

"Şiir olmayan herhangi bir şey edebiyata neden girsin ki!"

Leonard, Virginia'nın hayatını yönetir hale gelmişti çünkü Virginia'nın nasıl bir ruh halinde olacağını kimse kestiremiyordu, birinin ona yön göstermesi gerekiyordu. Virginia, ikinci intihar girişimine 1913 yılında kalkıştı. Leonard onu yuttuğu hapların kutusu ile buldu. Beşinci ağır bunalım dalgasında artık bakım evleri yeterli olmayacaktı. Leonard'ın zor bir karar vermesi gerekiyordu. Fakat kocası onu bırakmak istemiyordu böylece taşındılar. Herkesten uzak bir köşeye çekildiler.

İntihar girişiminin üzerinden 2 yıl geçmişti ve artık daha iyi hissediyordu kendini Virginia. Herkesten uzak kalmak mı iyi gelmişti bilinmez fakat bundan sonra geçirdiği krizlerin hiçbirisi son bunalımı gibi olmadı. Leonard ona hep çok iyi baktı ve

yazması için onu hep destekledi, yüreklendirdi. Ama her şeye rağmen Virginia'yı sıkı gözetim altında tutuyordu. Ne zaman yazarken sarsıldığını fark ediyorsa onu oyalıyordu. Leonard farkındaydı, yazmasa düşünerek kendine daha çok zarar verecekti. Bu yüzden kontrolü altında yazmasını sağlıyordu. Çünkü Virginia her yazar gibi yazarak hatırlıyor veya unutuyordu. İlk kitabı 1915 yılında yayımlandığında 3 senelik evliydi. Artık aklından ne geçiyorsa yazıyor ve her düşüncesini kağıda aktarıyordu. Fakat asla kendinden tam emin olmadan ona kitap demiyordu. Bu yüzden I. Dünya Savaşı döneminde geçen, "Gece ve Gündüz"ü yayımladığında yıl 1920 olmuştu.

Virginia oldukça cesur ve yenilikçi bir yazardı. 1931 yılında

yayımladığı en çok konuşulan kitaplarından biri olan "Dalgalar" türünün ilk örneğiydi. Bu kitabı bir roman görünümünde düz yazı olarak yazsa da aslında bir şiirdi. Amacı bu romandan bir tiyatro oyunu çıkarmaktı. Bu kitabı düzenleyip dalgaların sesine uydurarak tekrar yazdı ve yüksek sesle okudu. Virginia zaferini kutluyordu. Çünkü Dalgalar bilinç akışı tekniği ile yazılan romanların başını çekecekti. Öyle ki, bir süre sonra Virginia Woolf adı "bilinç akışı" tekniği ile birlikte anılmaya başlamıştı

Öykü Efendi /9 FLC

BİLİNÇ AKIŞI TEKNİĞİNİN BAŞKAHRAMANI: WOOLF

Bilinç akışı tekniği kişinin aklından geçenlerin birinci kişi ağzından yansıtılmasıdır. Bu teknikle yazar kahramanın; hayatı, nesneleri, etrafında gördüğü şeyleri nasıl algıladığını, bir bilinç yansıması eşliğinde aktarır. Derin, soyut ifadelerden meydana gelir.

Virginia'nın çocukluk dönemden beri süregelen, erkeklerin kadınlara sürekli sorduğu bir soru vardı: "Bizler kadar düşünme yeteneğiniz olduğunu ileri sürüyorsunuz. Madem öyle, neden Shakespeare gibi bir deha çıkaramadınız?"

Virginia'yı bu soru çileden çıkarıyordu. Böylece Woolf'un en kolay okunan diye tabir edilen kitabı ortaya çıktı.

"Kendine Ait Bir Oda"nın konusu basitti: Kadın ve edebiyat. Burada kadın edebiyatçıların tarihçesini en ince detayına kadar araştırdı ve bulduğu cevabıyla kadınlara seslendi:

"Para kazanın, kendinize ait ayrı bir oda ve boş zaman yaratın. Ve yazın, erkekler ne der diye düşünmeden yazın!"

Virginia, hayatının her aşamasında intihara meyilli olmuştu. 1939'da II. Dünya Savaşı başlamışken, ölüm korkusu kaçınılmaz oldu onun için. Leonard, Yahudi olduğundan bu süreçten daha fazla etkilenmişti. Aralarında konuşulan tek konu ölüm olmuştu.

"Perde Arası" romanını yazdığı sıralarda artık kendini yeterince yetenekli hissetmiyordu. Her gün savaş korkusu ve yeteneğini kaybetmenin vermiş olduğu stres, dehşet ve korku sonucu ruhsal bunalıma girmişti. Aynı senenin mart ayı

boyunca günlüğünü sadece iki kez eline aldı ve yazdı Virginia. Leonard'la geçirdiği günler boyunca bir şekilde intihardan hiç bahsetmemişti. Belki de bu sefer başarılı olmak istediğinden sessizliğini korumuştur. Virginia, mütemadiyen her gün birkaç saat yazı yazar sonra Leonard ile öğle yemeği yedikten sonra dinlenmeye çekilir ve daha sonra birkaç saat daha yazardı. Fakat 1941'de, 28 Mart Cuma günü öyle olmamıştı. Virginia uyandıktan sonra yazı masasına oturmamış. Evin toparlanmasına biraz yardımcı oldu ve odasını temizledi. Leonard bahçe işleriyle uğraşırken yürüyüşe çıkmak istediğini söyledi. Irmağa kadar yürüdü ve ceplerine ağır taşlar doldurdu. Suyun onu diplere çekmesine izin verdi. Kocasını öğle yemeği için içeri geçtiğinde şöminenin üzerinde intihar notunu buldu fakat her şey için çok geçti. Cansız bedeni 3 hafta sonra ırmak kenarında oyun oynayan çocuklar tarafından bulundu. Bu intiharı planlanmış mıydı bilinmez fakat Leonard son zamanlarda bir şeylerin ters gittiğinin farkındaydı. Eve birkaç kere de sırlı sıklam gelmişti ve bu durumunu hiçbir zaman açıklamamıştı.

Para kazanın, kendinize ait ayrı bir oda ve boş zaman yaratın. Ve yazın, erkekler ne der diye düşünmeden yazın!"

Virginia Woolf'un son mektubu...

Thursday.

Dearest.

I feel certain that I am going mad again. I feel we can't go through another of those terrible times. And I want to love this time. I begin to hear voices, & can't concentrate. So I am doing what seems the best thing to do. You have given me the greatest possible happiness. You have been in my way all that anyone could be. I don't think two people could have been happier till this terrible disease came. I can't fight it any longer. I know that I am marring your life that without me you could work. And you will I know. You see I can't even write this properly. I can't read. I don't want to say that I owe all the happiness of my life to you. You have been terribly kind to me. I'm sure you know it. If any body could

"En sevdiğim, Yine delirecekmişim; bu korkunç günleri atlatamayacakmışız gibi hissediyorum. Ve sanki giden zamanı geri çeviremeyeceğim. Sesler duymaya başlıyorum ve konsantre olamıyorum. Bu yüzden yapmam gereken şeyi yapıyorum. Bana verebileceğin en büyük mutluluğu verdin. Kimsenin yapamayacağı şeyleri yaptın. İki insanın birlikte daha mutlu olabileceğini sanmıyorum. Ben artık savaşamayacağım. Biliyorum, senin hayatını mahvediyorum, ben-siz daha mutlu olacaksın. Görüyorsun bu mektubu bile doğru düzgün yazamıyorum. Okuyamıyorum. Hayatımdaki bütün mutluluğu sana borçlu olduğumu söylemek isterim. Bana karşı inanılmaz sabırlısın ve iyisin.

Şunu söylemek istiyorum, - aslında herkes biliyor – eğer biri beni bu durumdan kurtarabilecek olsa, bu sen olurdun. Her şey beni terk edip gitti, ama senin iyiliğin hep benimle kaldı. Artık senin hayatını mahvetmeyeceğim. Kimse seninle mutlu olduğumuz kadar mutlu olamazdı. V."

Öykü Efendi /9 FLC

Bunlar Virginia'dan Leonard'a kalan son sözlerdi. Leonard çökmüş durumdaydı. Virginia'nın küllerini evlerinin bahçesindeki bir ağacın hemen dibine gömdü ve mezar taşına "Dalgalar" kitabından şu cümleyi yazdırdı:

"Kendimi sana doğru savuracağım., yenilmeksizin ve boyun eğmeden, ey ölüm!"

Kadın Üzerine Birkaç Söz

Kadın, belki de, varoluştan beri ötele-
nen tek dişil canlı. Kimi zaman köle kimi
zaman çiçek, yırtık, hafif, ucuz, eksik
etek... ve pek tabii ki ataerkil toplumların
evcil hayvanı. Vücudunu saklamak zorun-
da olan en sıradan vatandaş. Kadın kim?
Bilmem! “Anne, kız kardeş, evlat, sevgi-
li...” Bu sıfatlardan en az birine sahip
olmak zorundayız şimdilerde. Empatiden
o kadar uzaklaştık ki, aklımıza kendi ak-
rabalarımız gelmediğinde yüreğimizde acı
hissedemez olduk.

Geçenlerde, kronikleşen ancak katı-
lımcı sayısı 200’e varmayan eylemle-
rin birinde gördüm: Orta yaşlı bir
adam, yanında boyunca oğlu, elinde’’
Kadına şiddet erkeklikse, ben erkek
değilim!’’ yazan bir pankart. Aşılan-
ması gereken zihniyet bu kadar basit
işte. Birçok erkek, kadına şiddet olay-
larının iğrençliğine vakıf olmasına
rağmen kadın hakkı savunmanın er-
kekliklerinden bir şeyler götüreceğini
düşünüyor. Oysa eşcinsel, işçi ya da
hayvan hakkı savunmak; aynı kadın
hakkında olduğu gibi mağdur toplulu-
ğa dahil olma zorunluluğu bulundur-
muyor.

Kadın kim? Bilmem!
“Anne, kız kardeş,
evlat, sevgili...”

“Tecavüzcü,
kürtaj yaptıran kadından
daha masumdur.” demiş
saygıdeğer milletvekilleri-
mizden birisi. “Tecavüze
uğrayan doğursun, gere-
kirse devlet bakar.” diye
eklemiş bir başkası. Zaten
yeni yasa tasarısında da
tecavüzcü, kurbanla ev-
lenmeyi kabul ederse ce-
za almayacak. Ne de gü-
zel fırsat(!) Mini etek ala-
na bir koca bir de soysuz

çocuk bedava.

Tecavüze uğra-
yanların %50’si 18 yaşının
altında ayrıca her 4 kız
çocuğundan biri cinsel
şiddete maruz kalıyor ve
yazıktır ki saldırıların %
75’i tanıdık birisinden
geliyor. Diyanet İşleri Baş-
kanlığı “Kız çocukları 9,
erkek çocukları 12 yaşın-
da evlendirilebilir.” diye
fetva verirken, oyun ço-

cuklarına bakınca çok
başka şeyler gören pedofi-
lileri suçlamak da zorlaşı-
yor. Oysa bırakın o minik
kuşlara dokunmayı, aklını-
za kirli bir şey geldiği gibi
vicdanınızın bileklerinize
zincir vurması gerekiyor.

Ben sokağa her çıktığımda yaşam kavgasında olan insanlara gülümseyerek bakıyorum. Ne olursa olsun, diyorum. Umut insandır. İnsanda bir vicdan vardır ki, her yönetmelikten, her kanundan, her hukuksuzluktan güçlüdür. Ancak 3 yaşından 83 yaşına uzanan bir skalada cinsel istismara uğrayan kadınları görünce acaba diyorum, "acaba insanın damarlarında dolaşan vicdan gün gelir de kötülüğü yener mi? Yaşar Kemal, " Bütün yıldızları fethedebilirler ya, insanlık kültürünü yok edemezler." derken yanılmış mıydı? Yoksa

vicdan ve insanlık denen iki temel ilke yüzyıllara boyun eğdi ve tarihin kirli sayfaları arasında yok mu oldu?

Bütün yıldızları fethedebilirler ya, insanlık kültürünü yok edemezler.

2002 yılı kayıtlarına 66 olarak geçen kadın cinayeti sayısı 2007 yılında 1011'e çıkmıştır. Kısa giymişti, toplum ahlakını bozuyordu; tekme attım. Saçı açıktı, burnunu kırdım. İlişkiye girmeyi kabul etmedi, dövdüm. Terk etti, öldürdüm. Bir çırpı da söyleniveren bu cümleler, benim sadece cinsiyetimden dolayı bira-

kın sosyal yaşamın bir parçası olmayı sokakta rahatça dolaşmamı dahi engelliyor. Bu tür olayların sıklaşması ise kız çocuklarına -akılları ermeye başladığından itibaren bir yığın sorumluluk yüklüyor. Düzgün otur, eteğini düzelt, yan bakma, kahkaha atma... Yoksa, kız çocuklarına yüklediğimiz bu sorumluluklar mı bu tür olayları sıklaştırıyor? Kırk yaşına gelmiş adam be-

denine sahip çıkamıyor ancak bir takım elbiseyle hatasını telafi edebiliyor. Benim giydiğim şort ise bütün namus bekçilerinin gözüne batıyor. Yerle bir olan psikolojim, tutuşan hayallerim, elimden kayıp giden geleceğim ise hayatta kaldığım için bir de şükür sebebi saydırılıyor.

"Namus benimdir hakim bey, bir kağıda imza attık diye kimselere bırakmam!" diyor Çilem Doğan savunmasında. "Ben kadını, şiiirlerden çok küfürlerde geçiyor adım." diyor Didem Madak bir sözünde. Ben bu dünyaya alışıl gelmiş sürdürmeye, diretilene

boyun eğmeye, hep aynı ritimde dans etmeye gelmedim!

İlke Nil Gökçe 9FL A

"FEMİNİZM HERKES İÇİNDİR!"

Bunu okuyan herkesin bir konuda hemfikir olduğuna eminim. Hepimiz özgürlük, adalet, eşitlik ve şu an yaşadığımızdan çok daha iyi bir dünya istiyoruz. Bu dünya ulaşılamaz mı? Elbette ulaşılabilir. Eğer bunu okuyan herkes "Ben feministim." diyebilirse bu ütopyik geleceğin yakın olduğunu söyleyebilirim. Peki, nedir bu herkesin korktuğu bir kelime haline gelen feminizm? Feminizmle ilgili ilk yaklaşımlar 17. yüzyılda (insan haklarının da desteğiyle) Marie Le Jars de Gourney'in yazılarında ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra Christine de Pizan, Olympe de Gouges, Mary Wollstonecraft ve Hedwig Dohm'un

da eserleri feminizm filozofisinin ilkleri arasında sayılabilir.

Teori olarak feminizm ilk olarak 19. yüzyılın başlarına denk gelen zaman aralığında temel haklar kategorisinde dünya sahnesine çıkmıştır. Başlarda temel haklara sahip olanların sadece erkekler olduğu düşünülürdü çünkü topluma ataerkil gelenekler hakimdi ancak 1793 yılında Fransa'da Olympe de Gouges bu durumu protesto etti. Gouges, İnsan Hakları olarak görünen "Erkek Hakları"nın on yedi maddesinin kadınlara uyarlanmasını önerdi. Bunu da şu ünlü sözleriyle dile getirdi: "Eğer kadının idam sehpasına mahkum olma hakkı varsa, tribünden izleme hakkına da sahip olmalıdır." Fransa'da elde edilen bu haklar kadınlar için bir ilktir.

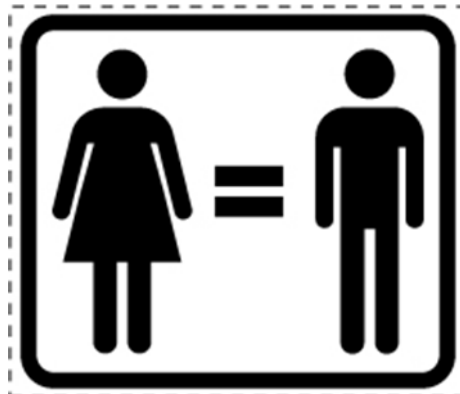
"Feminizm cinsiyetçiliği, cinsiyetçi sömürü ve baskıyı sona erdirmeye çalışan bir harekettir."

İlk kadın hakları toplantısı New York, Seneca Falls'da 1848 yılında yapıldı. 1869 yılında John Stuart, "Kadınların Köleleştirilmesi" kitabını yayınlamıştır. Adı geçen kitabında Mill, "Bir cinsin diğer bir cinse hakimiyeti yanlış ve insanoğlunun gelişmesinin önündeki en büyük engellerden biridir." demiştir. Pek çok ülke 20. yüzyılın ilk yıllarında özel-

likle de I. Dünya Savaşı'nın son yıllarında kadınlara oy hakkını tanımıştır. Ülkemizde ise Atatürk bu devrimi 1934 yılında gerçekleştirmiştir.

Feminizm, her cinsiyetin eşit haklara sahip olmasını savunur. Sosyal, ekonomik ve siyasal alanda eşit olanaklara sahip olunmasını amaçlar. Yüzyıllardır 2. sınıf vatan-

daş gibi davranılan kadına eğitim olanağı sunar. Kadınların kendi kararlarını almasını savunur. Peki bunu neden kötü bir şey olarak algılıyoruz? Neden aynı işi yapan iki insandan sırf kadın olduğu için daha az maaş almasına göz yumuyoruz? Neden kadınların eğitimini kısıtlayıp çocuk yaşta evlendirilmesine susuyoruz?

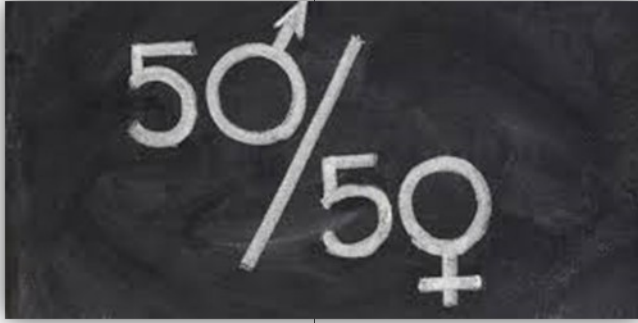
Feminizm herkes içindir.

Feminizm insan haklarının bir yansımasıdır. Sırf böyle yetiştirildiği için "daha az erkek görünüm" kaygısıyla mental sağlık sorunları yaşamasına rağmen yardım almayan veya alamayan erkeğin yanındadır. Öldürülen

kadının yanındadır. Feminizm eşitliklerdir. Feminizm bir fikirdir, bir baş kaldırıştır. Cinsiyet rolleri arasına sıkışmış herkesin yanındadır. "Bir kadın olarak, ülkem yok. Bir kadın olarak, bir ülkem olsun istemiyorum. Bir kadın olarak, bütün dünya benim ülkem." Virginia Woolf

Woolf feminizm hakkında iki kitap yazmıştır. Bunlar Kendine Ait Bir Oda (1929) ve Üç Gine (1938) olmuştur. Bazıları bu kitapları okumanın Virginia'nın diğer kitaplarını okumaktan daha kolay olduğunu söyler çünkü konusu ortadadır ve somuttur: Kadın ve Edebi-

yat. Fakat bunlar sadece birer kitap değildir. Bunlar Woolf'un eşitsizliğe isyanları ve haksız düzene baş kaldırmıştır. Cinsiyet eşitsizliğine ilk büyük isyanı ise 19. Yüzyılın sonunda, yani Virginia 18 yaşındayken, kadın erkek arasındaki eğitim eşitsizliği idi. İki büyük üniversiteden, Oxford ancak 1920'den sonra kadınların üniversiteye girmesine izin vermiştir. Cambridge ise kadınlara sadece "titu" denilen diplomalardan veriyordu. Bu diplomalar erkeklere sunulan ayrıcalıkları kapsamıyordu.

"Bir kadın olarak, ülkem yok. Bir kadın olarak, bir ülkem olsun istemiyorum. Bir kadın olarak, bütün dünya benim ülkem." Virginia Woolf

1929 yılında yayımlanan "Kendine Ait Bir Oda"yı "Bizler kadar düşünme yeteneğiniz olduğunu ileri sürüyorsunuz. Madem öyle, neden Shakespeare gibi bir deha çıkaramadınız?" sorusu üzerine yazar. Virginia, bir kadın Shakespeare çıkarmamasını kadınlara verilen daha az eğitim imkanından kaynaklandığını söyler ve kadınların ilk önce ekonomik olarak özgür olmalarını ister. Ve bu soruya şöyle cevap verir kısaca: "Para kazanın, kendinize ait bir ayırda ve boş zaman yaratın. Ve yazın erkekler ne

der diye düşünmeden yazın!" "Feminist değilim" demek, erkeklerin kadınlardan daha çok hakka ve fırsata sahip olması gerektiğini savunmak demektir. Bu durum, hiçbir çağdaş mantığa uymamalıdır. Herkesin eşit olması için savaşmalıyız. Erkek ancak ataerkil toplumlar da "egemen"dir ve ataerkil toplumlar yok olmaya mahkumdur. İşte bu yüzden, "Ben feministim." diyebil-

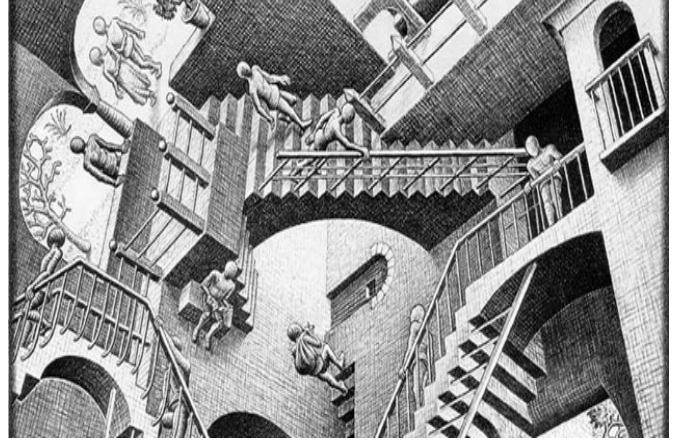

Öykü EFENDİ /9 FL C

Epimenides Paradoksu

Giritli filozof ve şair Epimenides' in ünlü "Tüm Giritliler yalancıdır." ifade-si Epimenides Paradoksu olarak adlandırılır. Aynı zamanda Yalancı Paradoksu veya Giritli Paradoksu olarak da bilinir. Bu ifadenin paradoks kabul edilmesinin nedenleri şunlardır: Eğer "Tüm Giritliler yalancıdır" önermesi doğruysa kendisi de Giritli olan Epimenides'in yalancı olması gerekir. Eğer Epimenides yalancıysa, tüm söyledikleri gibi, "Tüm Giritliler yalancıdır" önermesi de yanlış olur. Buradan da önermenin hem doğru hem yanlış olduğu sonucu çıkar. Eğer "Tüm Giritliler yalancıdır" önermesi yanlışsa, kendisi de Giritli olan Epi-

menides doğru söylüyor olmalıdır. O halde, "Tüm Giritliler yalancıdır" önermesi doğru olmalıdır. Sonuç yine çelişkilidir. Bir önerme hem doğru hem de yanlış olamayacağı için de ortaya paradoks olarak adlandırdığımız kafa karıştırıcı bir bilmece çıkar.

Yamyam Paradoksu

Bir grup yamyamın yaşadığı bir ada vardır. Bir mantıkçı bu yamyamlara yakalanır. Yamyamlar mantıkçıya şöyle derler: "Biz her yakaladığımız yabancıyı yeriz. Kimini haşlayıp, kimini kızartıp yeriz. Avımıza bir soru sorarız. Avımız soruyu doğru yanıtlarsa haşlarız, yanlış yanıtlarsa kızartırız."

Yamyamlar konuşmalarını bitirdikten sonra mantıkçıya sorularını sorarlar: "Seni haşlayıp da mı yiyeceğiz yoksa kızartıp da mı yiyeceğiz?" Mantıkçı bir süre düşünür. Sonra soruyu mantıklıca cevaplar: "Kızartacaksınız!" Bu yanıtın sonra yamyamlar mantıkçıyı ne kızartırlar ne de haşlarlar. Mantıkçı yamyamların elinde kurtulur. Peki mantıkçı nasıl oldu da bu yanıtla kurtuldu?

İşte nedeni: Önce mantıkçının kızartılacağını varsayalım. O zaman soruyu doğru yanıtlamış olur. Ama yanıt doğru olduğu için mantıkçının haşlanması gerekir. Bu sebeple mantıkçı kızartılmaz. Şimdi de mantıkçının haşlanacağını varsayalım. O zaman mantıkçının yanıtı yanlış olur. Yanıt yanlış olduğundan da kızartılması gerekir. Bu sebeple mantıkçı haşlanamaz da. Bu durum ortaya bir paradoks çıkarır: Yamyamlar mantıkçıyı kızartırlarsa aynı zamanda haşlamaları, haşlasalar da aynı zamanda kızartmaları gerekecek.

Kral ve Yalancı Paradoksu

Bir kral, ülkesinin yalancıları arasında bir yarışma başlattı. "İşte bu yalan!" diyebileceği bir yalan uydurana bir küp altın vereceğini söyledi. Hangi yalancı bu yarışmayı duysa hemen saraya damladı ve yalanlarını söyledi. Ancak yalanlar ne kadar saçma ve akıl almaz olursa olsun kral hep "Olabilir, niye olmasın, basit bir şey, bunu duymuştum ..." gibi cevaplar veriyordu. Bu yöntem sayesinde hem eğleniyor hem de altınları ona kalıyordu. Sonra bir gün, bir yalancı elinde boş bir küple kralın huzuruna çıktı ve şöyle dedi: "-Rahmetli

dedeniz bir savaşa çıkacaktı ancak o günlerde hazinede yeterli para yoktu. Dedeniz dedemden bu küple bir küp altın borç aldı ve 'Bu borcumu torunum torununa ödeyecek,' diye söz verdi. Şimdi, dedenizin borcunu bana ödemeniz için buraya geldim. Kral, "İşte bu kuyruklu bir yalan!" deyince adam, "o halde ödülümü alayım," dedi. Kral, "İmm şey doğru da olabilir" deyince adam, "o halde borcunuzu ödeyin" dedi.

Cümle Paradoksu: Bu paradoksumuz Epimenides paradoksuna oldukça benziyor. İşte paradoksu oluşturan ifade : "Bu cümle yanlıştır." Bu cümle yanlışsa doğru, doğruysa da yanlış olmak zorundadır. Ortaya çelişkili bir ifade çıkar.

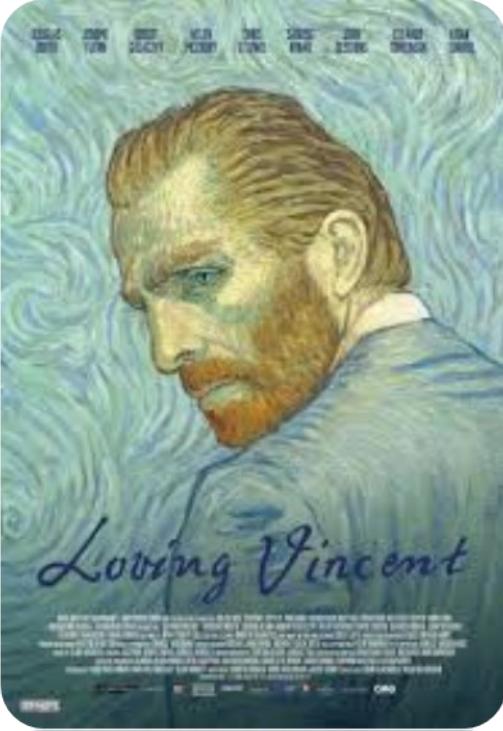

AVUKAT PARADOKSU: Yunanlı ünlü Avukat Protogras özel ders verdiği genç bir avukat ücret konusunda bir anlaşma yapar. Bu anlaşmaya göre genç, aldığı ilk davayı kazanırsa bu ücreti Protogras'a ödeyecek, kazanamazsa ödemeyecektir.

Ders biter. Aradan aylar geçer ama genç avukata bir tek dava bile gelmez. Bunun üzerine Protogras gence dava açar ve ücretini talep eder. Genç avukat kendini savunmayı üstlenir ve bu ilk davası olur.

Bu davayı kazanırsa ilk davasını kazanmış olacağından davayı kaybeden öğretmenine parayı ödemek zorunda kalacaktır. Bunun aksine davayı kaybederse de davayı kaybettiği için öğretmenine yine parayı ödemek zorunda kalacaktır. Bu durumda da ortaya bir paradoks çıkar.

LOVING VINCENT

Dünya'nın ilk yağlıboya filmi bize Vincent'in dilinden anlatılıyor ve ortada görsel olarak gerçekçi olabilecek tek bir detay yok iken hikâyenin bir insanı bu kadar etkilemesi beni en şaşırtan olaydı. 100'den fazla ressamın çalışmasıyla her sahnesi bir tablo değerinde olan bu biyografi filmi sizi bir sanat galerisindeymiş gibi hissettireceğinden emin olabilirsiniz.

Olay Vincent'in ölümünden sonra kalan bir mektubun iletilmesi için oğlu Theo'dan iyilik isteyen Postacı Roulin'le başlıyor. Ondan sonra da kendini Vincent'in ölümünü araştırırken buluyor ve o anda siz de diyorsunuz ki neden bu kadar yetenekli bir insan kendini 27 Temmuz 1890 tarihinde bir tarlada kendini vuruyor?

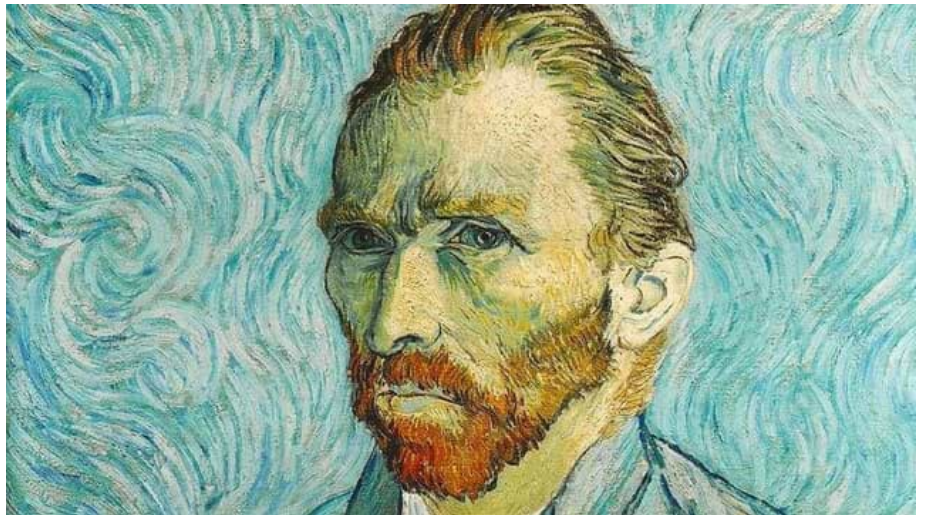
“Bir insan altı hafta içinde intihar edecek ne yaşamış olabilir?”

“Resimler dışında başkalarıyla konuşmak olanaklı değil.”

Vincent van Gogh

Tek derdinin “çizmeyi çok sevdiğimi ve hissederek yaptığımı bilin yeter bana” olan Vincent'in hayatının sonu ama hikâyesinin başlangıcı olan bu mermi böylelikle vurulmuş oluyor ve yavaş yavaş Vincent'in hayatından par-

çalar alıyoruz. Aslında o altı hafta içinde gerçekten ne yaşadığını, insanlar tarafında deli görünüp aşağılanmanın ne hissettirdiğini yaşamaya başlıyoruz. 1 saat 34 dakikada Vincent'in yaşamı sizin yaşamınız, duyguları sizin duyguları oluveriyor.

“Ölümü hakkında çok şey öğrenmek istiyorsun ama yaşamı hakkında ne biliyorsun?”

Ölümü bile sanatsal ve çarpıcı. Vincent Willem van Gogh... Yaşarken tek tablosu satılıyor ve öldükten sonra 83 milyon Euro'ya satılan tablosu var. Aynı boyalar ama işte onun artık bir hikayesi var ve bu hikaye onun için milyar

dolarlardan kıymetli. Bence sende onun milyarlardan değerli hikayesine bir şans vermelisin çünkü bir tabloya bakarak onun içinde yatan anlamları öğrenemezsin, geçmişinde yatan anlamları öğrenmen gerek önce.

“Who am I in the eyes of most people. A nobody, a non-entity, an unpleasant person. Someone who has not, and never will have, any position in society, in short the lowest of the low. Well then, even if that was all absolutely true, one day I would like show by my work, what this non-entity has in his heart.”

Vincent van Gogh in a letter to his brother Theo in 1882

Çoğu kişinin gözünde kimim ben? Hiç kimse mi , önemsiz ya da nahoş biri mi? Belki de toplumda hiç yeri olmamış ve de olmayacak, kısacası zavallıların en zavalısı. Tüm bunlar doğru bile olsa, eserlerimle bu önemsiz görünen kişinin kalbinde neler yattığını göstermek isterim.”
Vincent Van Gogh kardeşi Theo' ya mektuplar 1882 (çev. Ayça Erol)

Begüm Kurt (9 FL C)

Çizgili Defter

Kelimelere Neler Sığar?

Kelimelere neler sığar? Yaşanmışlıklar, yaşanmamışlıklar; yürek sancıları, uçuç böcekleri, bahar, boran, kara kış... Nasıl da değiştirir hayatımızı bir anda kelimeler! Kabullenilmemiş bir “evet”, yenilmiş bir “hayır”, istisnasız bir “belki”, özlenen “iyi ki” boynu bükük “keşke”, geçirtilmiş “neyse ki”... Dünyanın en klişesi değil midir “İssız bir adaya düştüğünde yanına alacağın üç sözcük nedir?” sorusu? Napolyon “Para para para!!!” derken bu sıradan sözcüklere nasıl bir aristokrasi ve kapitalizm yüklemiştir. Sözün özü şu ola ki sözcüklerle düşünür, sözcüklerle acı çeker, mutlu oluruz...

Şimdi Hemingway'den dem vuralım o halde:

Efsane o ki sıradan bir gün... Bir cemiyet toplantısında, onu çekemeyen bir edebiyatçı (gazeteci de olabilir) Hemingway'e ne kadar yetenekli olduğunu sorar. Ünlü yazar “Senin hayal edemeyeceğin kadar.” yanıtını verir. Bunun üzerine on kelimeyi geçmeyen etkileyici bir hikâye yazıp yazamayacağını sorar edebiyatçı. “Eğer bunu becerirsen, burada herkesin gözü önünde, sana saygıyla eğileceğim.” diye de ekler. Hemingway, edebiyat dünyasına damgasını vuran bu altı kelimelik öyküsünü kaleme alır:

“For sale: Baby shoes.
Never worn.”

Satılık: Bebek patiği hiç
giyilmedi (kullanılmadı).

For sale:
Baby shoes,
never worn

Hemingway'den çıktık yola:

Bu altı yürek söken kelimeden yola çıkarak
öykülerimizi kaleme aldık biz de. Sürç-ü lisan
eylediysek affola!

*Önce doktorları suçladı,
öyle ya biri suçluydu.
Sonra günlerce kendini
suçladı.*

Kadın çok mutluydu, doğum yaklaşıyordu ve sonunda bir evladı olacaktı. Kocasını aylar önce bir trafik kazasında kaybetmişti, buna rağmen hayata karşı duruşunu hiç değiştirmemiş, mücadeleyi elden bırakmamıştı. Yaşadığı tüm zorluklar onu daha da güçlü kılmıştı. Şimdi bir çocuk sahibi olmanın mutluluğu doluyordu yüreğini; bu sevinçle ne de güzel hazırlıklar yapmıştı doğacak çocuğu için. Bir sürü alışveriş, her rengin hakim olduğu sevimli bir oda, renge renge oyuncaklar, perdeler, duvar kağıtları... Genç kadının arkadaşları ve akrabaları da çok mutluydu en az onun kadar. Neredeyse her gün arayıp durumunu soruyorlardı. Bir pazar günü arkadaşları kadını arayıp pikniğe davet ettiler, amaçları doğumdan önceki bu son günlerini neşelendirmekti. Kadın düşünmedi bile, hemen "evet" deyip hazırlığa başladı. Çok güzel bir gün olacaktı, emindi. Çocuklukları, gençlikleri aynı mahallede geçmiş, aynı havayı solumuş, aynı okula gitmiş; yedikleri içtikleri ayrı gitmeyen dört arkadaşıyla güle oynaya yola çıkmışlardı. Arada şakalaşıyor, eski günleri anıyor, sık sık bebek hakkında konuşuyorlardı. Genç kadının bir kamyonun onları hızla sollayıp geçtiğini fark etti. Bir an ürperdi. Ancak şoför koltuğundaki arkadaşına çok güveniyordu, yıllardır araba kullanıyordu ne de olsa, geçip giden kamyonun bir zarar gelmezdi. Hem arkadaşı çok da deneyimliydi. Ne olabi-

lirdi ki? Şakalaşmalar, gülüşmeler sürerken kamyonun ters yola girip zikzak çizdiğini fark ettiler, kadının gördüğü son şey buydu. Sonra şiddetli bir çarpma hissi, bulanık silüetler ve siren sesleri...

Gözünü yarım yamalak açtığında hastanedeydi. Başındaki doktorlar sakin olmasını söylüyordu, ameliyata alınacaktı. Her hallerinden acemi oldukları belliydi doktorların ya da o öyle düşünüyordu. Bebeği nasıldı? Ya ona bir şey olursa, ya bebeğini koruyamadıysa? İçinde bir endişe dolaşmaya başladı. Birden her şey yine bulanıklaştı, tatlı bir uyku bedenine yavaş yavaş sızdı. Rüyasında bebeğine özenle hazırladığı odayı gördü, hiç doğmamış bebeğinin sesini duydu; sonra arkadaşları göründü birer birer. Hepsi mutluydu, gülümsüyordu. Bir tek bebeği ağlıyordu.

İki gün sonra kendine geldi. Gözünü açar açmaz bebeğini sordu. Acı haberle yıkıldı. İnanamadı önce. Herkes yalan söylüyordu, her şey kayıp gitmişti, bebeğini kaybetmişti. Önce doktorları suçladı, öyle ya biri suçluydu. Sonra günlerce kendini suçladı. O pikniğe gitmemeliydi, bunu bebeğine yapmamalıydı. Her gün o binbir emekle döşediği odaya girip birilerini en çok da kendini suçluyordu. Ağlıyordu saatlerce, yemiyor içmiyor hep aynı şeyleri düşünüyordu. Her gün biraz daha kahrediyordu kendini. Sonra bir gün gözüne yarım bıraktığı bebek patikleri takıldı. Daha da acıtıcı, daha da feryat ederek ağladı. Patikleri bitirmek istedi. Birkaç saatte bitirdi de. İnterneti açtı göz yaşları içinde. Bir siteye girdi. Patiklerin fotoğrafını çekti ve sitenin sayfasına yükledi. Küçük de bir not yazdı:..

SATILIK BEBEK PATİĞİ HİÇ GİYİLMEDİ...

KUTAY DAĞDELEN/9 FL C

Satılık : Bebek patiği, hiç kullanılmamış.

Tezgahın yanına gitti, şaşır-mıştı. Görünürde sadece beş küçük bebek patiği vardı. Ne eksik ne fazla... Büyük bir emekle örülmüş birbirinden güzel bu beş patiği ve onları satan yaşlı kadını ilk defa görüyordu. Yatak örtüsünden atkılara kadar çeşit çeşit , renk renk el örgüsü eşyaların satıldığı bir pazarda küçük bir tezgahta sadece beş patik satan bir kadın...

Düşündü ama anlamlandıramadı. Kadına sormak istese de çekindi ve sonraki günler kadını gözlemlemek için pazara gelmeyi sürdürdü. İlk gün bir patik, ikinci gün bir patik... derken kadın beş günde patiklerin hepsini sattı. Son patiği de satınca tezgahını topladı ve gitmek için yola koyuldu. Kadının peşinden koşup

patiklerin ne anlam ifade ettiğini sormak için bu son şansıydı. Yüzünden acıları okunan kadının mutsuzluğu her halinden belliydi. Bunun bir neden olmalıydı. Yanına yaklaştı, kendini tanıttı ve gözlerindeki merak dolu bakışlarla yaşlı kadına "anlat" dedi. Bakışlarındaki inat ve merak yaşlı kadını etkilemiş olmalı ki anlatmaya razı oldu o da. Belki de yüzüne bakan yüzlerce insandan acılarını okuyup anlayan ilk kişiydi. Soluklandı bir banka oturdu ve anlatmaya başladı diline dolan sözcüklerle: " Benim bir zamanlar birbirinden güzel beş kızım vardı. Her biri hayatıma çok büyük anlam kattı. Ben de hepsi adına bir çift patik ördüm.

Kızlarım hayatıma saygı, dürüstlük, sabır, sevgi ve mutluluk getirdi. Her kızım bir duyguyu tatmamı sağladı. Kızlarıma gözüm gibi baktım, onları her şeyden sakındım. Sonunda hepsi büyüyüp serpildi. Birlikte mutlu mesut yaşarken bir gün kapıya yoksul bir çocuk geldi. Bir gecelik yatacak yer arıyordu. Fakat ben kızlarımı herkesten sakındığım, biraz da korktuğum için onu eve almadım zavalı çocuğa kötü ve saygısızca davrandım. Sonra bana saygıyı tattıran kızım amansız bir hastalığa yakalandı ve kısa zamanda kaybettim onu. Çok üzülmüştüm, günlerce kahrettim kendimi, odaya kapandım,

defa da bana sabrı tattıran kızım hastalanmıştı, gözlerinin önünde eriyip gidiyordu sanki. Kutuda para olabileceğini ve kızımı bu parayla iyileştirebileceğimi düşündüm. İki gün boyunca kutuyu açmadım , bekledim. Ancak bir kızımın daha ölmesine göz yumamazdım. Son çare kutuyu açtım içinde bir bitki ve sabır en büyük erdemdir yazan bir kağıt vardı. Anlamlandıramadım. Üçüncü gün kadın geldi ve kutuyu açtı. İçindeki bitkilerin solduğunu görünce kutuyu 'neden açtın' diye sordu. 'Kızım için' dedim, son çarem bu kutuydu. Yüzüme hayal kırıklığına uğramış bir ifadeyle bakarak şunları söyledi: 'Sabırlı olsaydın kızını kurtarabilirdin. Bu bitkiler çok nadirdir üç günde olgunlaşır ve her hastalığa deva olurlar. Lakin üç gün karanlıkta bekleyip olgunlaşmazlarsa işe yaramazlar.'

Sabır da bir zamanlar mutlu olan yuvamızdan ayrılmıştı. Artık hiçbir şeye eski-

si gibi bakamıyordum. Eski sevgi dolu yüreğim bunca ölümü kaldıramamış taş kesilmişti. Artık kimseyi sevemiyor , mutluluğu yaşamıyordum. Geride kalan kızlarımı suçlayıp onlara kötü davrandım. Sevgi de yok oldu hayatımdan. Sevginin olmadığı bir yerde mutluluk da yaşayamaz. Bir gün yalnız başıma olanları düşünürken bir kapı sesi duydum. Son umudum da o sesle yok olmuştu. Mutluluk da beni sonsuza dek terk etmişti ." diye tamamladı sözünü , gözünden yıllarca tuttuğu yaşlar akar-ken. Şimdi bu beş patik başkalarına umut olsun , hayatlarını güzelleştirsinsin, dedi. Bu onun son sözleriydi. Gözlerinin yaşını silip banktan kalktı ve dalga sesleri arasında arkasına bakmadan acılı hayatına geri döndü.

Ceren Öztürk
9 FL C

günlerce karanlık bir yerde gözyaşlarıyla yaşadım ama geride dört kızım vardı ve onlara bakmak için daha güçlü olmalıydım. Bir müddet sonra bir yaşlı adam kapıyı çaldı ve bir miktar para istedi. Varlıklı olmamıza rağmen kızlarım için hiçbir şey feda etmemem gerektiğini düşündüm. Fakat her şeyin paylaşınca daha güzel ve bol olduğunu anlayamadım. Adama yalan söyledim , ona yardım etmedim. Bir kütük yaşandı ve tüm paramızı kaybettik. Bana dürüstlüğü tattıran kızım hastalandı ancak ona ilaç alacak paramız yoktu. Dürüstlüğü de kaybettim. Avuclarımdan çaresizce kayıp gitti kızım. Derken bir kadın kapıya geldi. Bir yere gidecekti. Bana birkaç eşyasını ve ahşap oyma bir kutu emanet etti. Gitmeden önce kutuyu açmamam için beni tembihledi ve üç gün içinde döneceğini söyleyerek yanımdan ayrıldı. Kadına söz vermiştim, kutuyu açmayacaktım. Ancak bu

Minicik kızına özenle ördüğü patikleri masanın üstüne koydu. Olayları yavaş yavaş kafasından geçirdi. Titreyen elleriyle sandalyesinden destek alarak , oturdu. Yaşadığı o hüzünlü hayatı düşünürken bir damla yaş aktı mavi gözlerinden... O da mavi gözlüydü tıpkı annesi gibi...

O gün minicik mavişi için çorba yapmıştı fakat evde tuzun olmadığını fark edince kocasına seslendi. Ama kocası televizyon izlemesi gerektiğini ve çok istiyorsa markete kendisinin gidebileceğini söyleyip yorgun kadını bir de azarladı. Yavaşça oturma odasından çıkan kırgın anne çocuğunun uyuduğundan emin olduktan sonra, eski püskü terliklerini hızlıca giyip markete gitti. Market o gün fazla kalabalıktı. İstedığı tuzu alıp kasadaki sıraya ilerledi. Sıra tam ona gelmişti ki kasadaki kasiyer anons etti. "Yan binada çıkan yangın dolayısıyla, sizin can güvenliği için lütfen dışarıya doğru ilerleyiniz." Kadın bu anonsu duyduktan sonra elindeki tuz paketi yere düştü, beyni düşünmeyi bırakmıştı. Sadece koştu, dışarı çıktı ve binadan çıkan dumana baktı. Siyah duman onun dairesinden çıkıyordu. Bacakları titriyor, gözyaşları durmuyordu. Ağzından tek bir kelime çıktı yüreği yanan kadının; "Bebeğim!.." Sonra itfaiyeciler

ler kocasını çıkardı. Ama bebeği neredeydi? Neden onu çıkaramamışlardı? Onun minicik ciğerleri bu dumanı kaldıramazdı ki. Kadın çıldırmak üzereydi. Kocasına doğru yürürken "ne oldu, ne oldu, söylesene, bebeğim nerede?" diye bağırdı. Adam tepki vermiyordu. Kadın bir daha sordu "ne oldu bu evde?" diye. Adam kadının yüzüne anlamsızca baktı. Söyleyebildiği tek cümle şuydu: "Sadece acıkmıştım." Taşlar yavaş yavaş yerlerinde oturuyordu. Adam çorbayı ısıtayım derken ocağı kapatmayı unutmuştu. Onun dikkatsizliği yüzünden evinde yangın çıkmıştı, üstelik minicik mavişi hâlâ içerdeydi. Ardından mutfak kaplayan alevler sönmüş sadece yoğun bir duman kalmıştı ortada. Kapıda itfaiyeci belirdi ve kadının minicik güzel kızının cansız bedenini taşıyordu kucağında. Kadında işte o zaman ölmüştü.

Gözündeki yaşları silerek sandalyeden kalktı, pembe patikleri vitrine koydu. Ardından kapıya astı titreyen elleriyle yazdığı afişi:

SATILIK BEBEK PATİĞİ, HİÇ KULLANILMAMIŞ.

Ezgi Çavuş/9 FLC

“Satılık: Bebek Patığı

Hiç kullanılmamış”

Bu ilanı gördüğünde 35 yaşındaydı. Yıllar su gibi akıp geçiyor, kadın ise onları yakalamaya çalışıyordu. Mutsuzluk yakasını hiç bırakmamıştı. Hep ağlamaklıydı içi. Hayatta hep başarısız olmuş, önündeki engelleri sürekli aşmaya çalışmıştı. Kendinden daha kötü bir durumda birinin olabileceğini hiç düşünmemişti. Bir anda içinde bir kıvılcım belir-

di. Bir ışık parıldayıverdi. Belki kendisi için geçti fakat bu ilanı veren insanlara yardım edebilirdi. Bu düşünceyle telefonun başına geçti. Çaldı, açan olmadı. Çaldı ve çaldı... Tam vazgeçmişken cılız bir ses “Alo?” diyebilirdi belli belirsiz. Kadın bir an tereddüt etti, sonra tüm cesaretini toplayıp “ Hikâyenizi dinlemek isterim.” dedi, cılız sese karşılık. Nendendir bilinmez fakat karşıdaki ses sanki yıllardır bunu bekliyormuşçasına bir bir anlatmaya başladı:

“Ben, ben ne yapacağımı bilemiyorum. Bu kaçınıcı? Daha kaç kere geçmem gerekiyor bu yollardan? Daha kaç kere ağlamam gerekiyor? Mutluluk neden bana çok görülüyor? İlk önce eşimi, sonra kariyerimi ve son umudum olan bebeğimi kaybettim. Yaşamak için bir nedenim kalmadı artık. Bu yüzden ben de bir karar aldım. Eğer bu patiklerde satılırsa bu, benim için yolun sonu olacak artık. Dayanacak gücüm kalmadı.” Kadın soğukkanlı bir sesle evap verdi. “Patikleri almak isti-

yorum.” Ses şaşkıncı. Bu nasıl olurdu? Her şeyi anlattıktan sonra bunu nasıl derdi ki? Korkuyordu ses fakat belki de doğru olan buydu.

Günler günleri kovaladı. Artık cesaretini toplamış, yolun sonu için kendini hazırlamıştı. Tesadüfün böylesi ya, kapısı çaldı. Yerde bir kutu vardı ve üzerine bir not iliştirilmişti. “Ben asla benden daha kötü durumda birinin olabileceğini düşünmedim. İmkânsızdı benim için. Fakat varmış gerçekten. İşte bu yüzden bu patikleri saklamamı istiyorum. Sakla ve unutma her zaman senden daha kötü durumda olan birileri vardır. Bu sebepten hayatta tutunmalıyız.”

Öykü Efendi /9 FL C

KABARA

SAMİ EFE GENÇOĞLU

Düşünceden Sembollere

İnsan; düşünen, konuşan, anlaşılan, anlatım aracı olarak da dili kullanan bir varlıktır. Dilin en önemli becerilerinden biri yazı ve bunun sonucu gelişen okuma eylemidir. Anlatmaya yönelik bir beceri olarak gelişen yazıyı anlamaya çalışmanın sonucu okuma becerisi gelişmiştir. Yazma, insanın kendisini ve çevresini ifade etmesinde önemli bir rol üstlenmiştir. İnsan, ifade etme becerisini yazının icadından sonra geliştir-

meye başlamıştır ve yazı sayesinde iletişimi konuşmanın dışında yeni bir boyuta taşımıştır.

Yazı, insanların birbirleriyle iletişim kurmak için kullandıkları dili, belli işaretler ağıyla gösteren sembollerdir. Bir başka ifadeyle yazı, sözün resimleştirilmiş şeklidir. İnsanların duygu ve düşüncelerini yazı ile aktarmakta zorlanmaları okullarda bu sembollerin öğrenimini daha erken yaşlara indirme gereksinimini ortaya çıkarmıştır. İnsanlık için bir devrim olarak nitelendirebileceğimiz, düşüncelerimizin sembollerle ifade edilmesi nasıl başlamıştı, bunu hiç sorguladınız mı? O halde sizi tarihin koridorlarında bir geziye çıkartayım.

En başında, Sümerlerin Mezopotamya'da kurdukları küçük şehirlerdeki sistem gereğince her vatandaş, topraktan elde ettiği ürünleri veya yetiştirdiği hayvanları, avladığı avları, tapınağa teslim etmek zorundaydı. Tapınak rahipleri, toplanan bu ürünleri, her ailenin ihtiyacı oranında paylaşıyorlardı. Bunlar, her vatandaşın tapınağa getirdiği malı unutmamak veya teslimatı belgelemek için, kil tabletlerin üzerine ancak kendilerinin anlayabileceği şekilde her şahıs için belli işaret koymaya, onun karşısına da getirdiği

malın resmini yapmaya başladılar. Bu sistemin bir süre sonra karışıklıklara yol açması, bu karışıklıkları önlemek isteyen insanları çeşitli çareler düşünmeye yönlendirdi ve nihayet, işaretlerle resimleri belirli sistem halinde şifre gibi kullanan insanlar M.Ö.3200'lerde yazıyı icat ettiler. Sümerleri yazıya götüren nedenler, göç ettikleri yeni coğrafyada tarımla uğraşmaları ve buna bağlı olarak, elde edilen ürünlerin hesaplarının tutulması ihtiyacı idi. Bu ihtiyaç onların insanlık tarihine eşi görülmemiş bir miras bırakmalarını sağladı. Yazının keşfinden sonra M.Ö. 1000 yıllarında alfabe, M.S. 150 yılında ise kâğıt kullanılmaya başlandı ve bunu yazıyla ifade edilen düşüncelerimizin daha fazla insana ulaşmasında önemli bir araç olan matbaa ve onun gelişimi izledi.

Özen'li tarih

Yazının icadı, insanlık tarihinde İlk Çağın başlangıcıdır ve dolayısıyla yazı yeni bir çağ açmıştır. Tarihi, yazı ile baş-latan klasik sınıflandırma bu bakımdan doğrudur. Ses dilinden çok, bilhassa yazı dili, geçmişi yani tarihi meydana getirmiştir.

meydana getirmiştir. Yazı, insanoğluna ait her şeyin hatırası, zaman ve mekân içinde taşıma gücü olan bir araçtır. Bugünkü me-

deniyet, insanoğlunun kurduğu medeniyetlerin ne bütünü, ne de kesintisiz bir devamıdır. Tarih, kaybolmuş birçok medeniyetleri meydana çıkarmıştır. Tarih biliminin yaşamış medeniyetleri ortaya çıkarması ve onların izini sürmesindeki en önemli aracı tartışmasız yazıdır. Yazı sayesinde insanların, siyasi organizasyonları, yönetim biçimleri, hukuk kuralları, ticari ilişkileri, gelenek ve görenekleri, tek bir kelimeyle ifade edecek olursak ‘yaşamları’ hakkında net ve kesin bilgiler elde edebiliyoruz ve bu bilgileri gelecek kuşaklara aktarabiliyoruz ve yine yazı sayesinde geçmişten haberdar ol-

manın yanında, bilimin sonuçlarını ve birikimlerini öğreniyor, hayatımızı devam ettirebiliyoruz. Sonuç olarak; yazı, İnsanların düşüncelerinin sembollerle ifade edilebilen kısmı, düşünceyi başka mekân ve zamana taşımak için tartışmasız en önemli araçtır.

Özen Özkan

GİZEMLİ YAZILAR

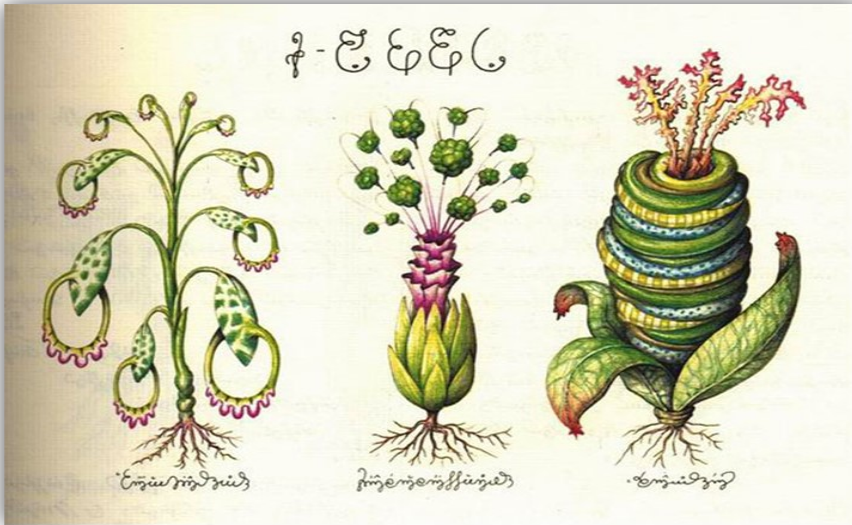
Codex Seraphinianus

Codex Seraphinianus, 1976-1978 yılların arasında otuz ay süren bir çalışma sonucu İtalyan mimar, endüstriyel tasarımcı Luigi Serafini tarafından yaratılmış. Codex Seraphinianus, bilinmeyen bir dille yazılmış, sürrealist, hayali bir dünyaya ait metaların tanımlanıp resmedildiği bir ansiklopedi. Bu durumda

tanımlandığı demek de çok doğru olmayabilir çünkü kitaptaki metnin sırrı çözülebilmemiş değil ve Serafini metnin herhangi bir anlamı olmadığını söylüyor.

Kitap anlaşılmaz, kendine özgü bir dil ve bir sürü şekilden oluşuyor. Başlıca doğa ve insanlık olarak iki kısma ayrılabilir. Bu enteresan kitapta, bölümler kendi içle-

rinde daha fazla detaylandırılıyor. Bu iki ana kısım içerisinde ise 11 farklı bölüme ayrılıyor Codex Seraphinianus. 11 bölüm ise aşağıdaki gibi özetleniyor :

1. Bitkiler Alemi
2. Hayvanlar Alemi
3. İki Ayaklı, Tuhaf Yaratıklar Krallığı
4. Fizik ve Kimya olarak tanımlanabilecek soyut kavramlar
5. Aletler, Makinalar, Ulaşım Araçları
6. İnsanlığın Doğası

7. Tarih
8. Dilbilim
9. Yemek, Kıyafet, Moda
10. Oyunlar
11. Mimari

Voynich Elyazması

Voynich Elyazması, ortaya çıkarıldıktan sonra yapılan incelemeler sonrasında, 15. yüzyılda yazılmış, yazarının kim olduğu bilinmeyen bir kitap.

Yazan kişi, dünya üzerinde olmayan bir dili kullanmış, böyle bir kitabı yazma amacının ne olduğu ise hala bilinmiyor.

Voynich kitabı bir şekilde ele geçirdikten sonra gizli kalmış bazı şifrelerin olabileceğini düşünerek yıllarca şifreyi çözmeye çalışır.

Fakat hiçbir sonuç elde edemez. Sonrasında da kitabı Yale Üniversitesi-

ne bağışlar

O yıldan beri Voynich Elyazması dilbilimciler, kriptologlar, tarihçiler, diğer branşlarda insanları ve meraklılar tarafından yoğun olarak incelenmekle birlikte, çözüldüğüne dair hiç bir kanıt bulunmamaktadır.

Antik Mısır Yazıları

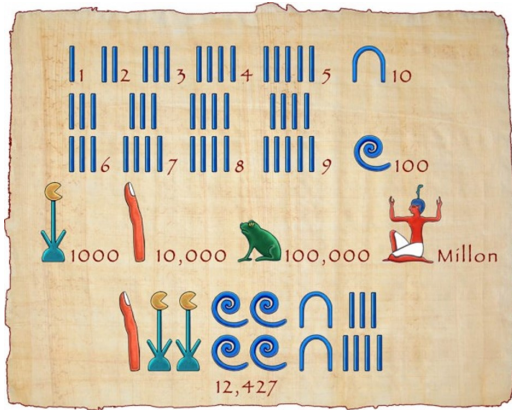
Kurdıkları uygarlık, bugüne kadar dünya üzerinden gelip geçmiş en uzun ömürlü uygarlıklardan biri olmayı başardı. Piramitler, tapınaklar, mumyalar, papirüsler ve elbette hiyeroglifler gibi aralarında pek çok etkileyici yapıt bıraktılar. Eski Mısırlılar kendilerine özgü bir yazı sistemi bulan nadir toplumlardandı. Onların “Tanrı’nın sözleri” olarak adlandırıldığı ve semboller kullanılarak oluşturulan bu yazı sistemine Eski Yunanlar “kutsal yazılar” anlamı-

na gelen hiyeroglif adını verdiler. Eski Mısırlıların geliştirdiği hiyeroglif yazısının kökeni bilinmemekle birlikte MÖ. 2900’lü yıllarda doğduğu tahmin ediliyor. Bu dönemde Mısır’ın Mezopotamya ile yakın ilişkileri var. Yazı düşüncesini Sümerlerden aldıkları sanılsa da, iki yazı sistemi birbirinden çok farklı ve bağımsız bir gelişim süreci izlemişler. Günümüzdeki pek çok modern alfabenin temeli olan Fenike alfabesinden birkaç bin yıl önce kullanılmaya başlanmış olan Mısır alfabesinin, Fenike alfabesine de ilham verdiği kabul ediliyor. Bazen bir heceyi, bazı **du- rumlarda bir kelimeyi ve hatta bütün bir cümleyi ifade eden sembollerden meydana gelen alfabenin öğrenilmesi gerçekten zordu.**

Dünyanın En Eski Yazıları, 7500 Yıllık Tartaria Tabletleri

Olabilir!

Antik tarihe ve ilk yazının oluşumuna ilişkin bildiklerimiz kökünden itibaren değişmek üzere. Uzmanlar antik Avrupa medeniyetlerine ait tabletlerdeki yazının en eski yazısı olduğunu savunuyorlar.

Bu zamana kadar bilinen en eski yazıtlar, M.Ö. 3500’lü yıllarda yazıldığı tahin edilen Sümer yazıtlarıydı. Bilim insanları eski Tartaria yazıtlarının Sümerlerinkinden 2000 yıl daha yaşlı olduğunu keşfettiler. Tartaria tabletleri ile ilgili iddialarına yaptıkları çalışmaları kanıt olarak sunuyorlar. Yaklaşık 7500 yıllık yazıtlar ise aşağıdaki gibi görünüyor. Tartaria Tabletleri, 1961’de Romanya’nın Tartaria kentindeki Neolitik çağdan kalan bir yerleşimden çıkan üç eserden ibaret. Keşiflerinden bu

yana, üç gizemli tablet arkeologlar ve tarihçiler arasında tartışmalar yaratmaya devam ediyordu. Birçok yazar ve akademisyene göre bu esrarengiz tabletler, gezegendeki en eski yazının kanıtını oluşturuyor.

İlk yazı iddiasına yönelik ispatlar büyüleyici olmanın ötesinde. Çünkü ana akım bilim insanlarının öne sürdükleri gibi antik Sümerler, M.Ö. 3.500 yıllarında ortaya çıkmış olan en eski yazı tarzını icat eden ilk insanlar olmayabilirler.

Tartaria tabletlerinin eski Sümerli bir kitaptan 2000 yıl öncesine dayanan bir yazı sisteminin kanıtı olduğunu savunan araştırmacıların sayısı günden güne artıyor. Antik Avrupa terimine pek alışmayan kulaklarımız, belki de gelişmiş medeniyetlerin sadece Mezopotamya bölgesinde değil, tüm dünyada bulunabileceği gerçeğini düşünmemizi engelliyor olabilir.

Mehmet Yenişar/9 FL A

Sirt Çantam

Ağlayan Çınar

“Tarihin verdiği yorgunlukla yan yatmış ulu bir çınar... Lakin yaşamaktan umudunu kesmemiş. Uzanmış öylesine bağı yanık, yaprakları hü-zün... İçi kan ağlarcasına, savşlara, acılara, kara sevdalara tercüman olurcasına; ardında sevgi bahçesi, açamayan gonca bir gül. Önünde, oluk oluk gözyaşlarının eseri koca bir göl...” “Ağlayan Çınar”ın isim babası biyolog Mehmet Okatan, yedi asır altı satır dediği çınarın altındaki mermer levhada yazan bu şiirle özetlemiş onun hikâyesini. Gövdesinde bir aşkın daimi hatırasını barındıran, sonsuza dek sürecek bir aşkın tek tanığı tarihi Ağlayan Çınar...

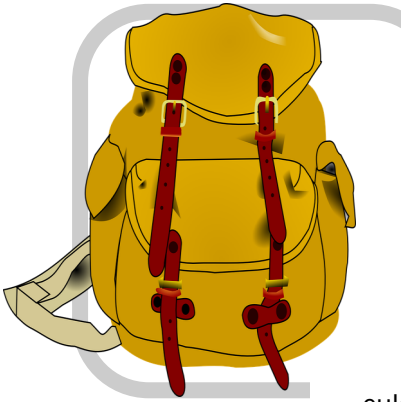
Ceren Öztürk / 9FL C

Bir Aşk Hikayesi

Gövdesinde bir aşkın daimi hatırasını barındıran, sonsuza dek sürecek bir aşkın tek tanığı tarihi Ağlayan Çınar...

Adını gövdesinden akan suyundan alan çınarın efsanesi, eski adıyla Apolyont şimdiki adıyla Gölyazı’da yüzyıllar önce Rumlar ve Türklerin birlikte yaşadığı yıllara dayanıyor..

Türk genci Mehmet ve Rum kızı Eleni yıllarca birlikte huzur ve barış içinde yaşar, çocukluklarını birlikte geçirirler. Ancak bu iki millet arasında başlayan düşmanlık aralarına girer ve bu olaylar sonucu Rumlar ile Selanik’te bulunan Türklerin mübadelesine karar verilir. Mehmet göç için Eleni’nin de yola çıkacağını öğrenince hemen yollara düşer ve sevdiğini aramaya başlar ancak Eleni’nin ağabeyi Yorgi, Mehmet’in yolunu kesip artık kardeşliğin bittiğini, sonsuza kadar sürecek bir düşmanlığın başladığını söyleyerek, Eleni’ye ulaşmasına engel olmak ister. Mehmet sözünden dönmeyi, aşkından vazgeçmeyi kabul etmez ve Yorgi’yi dinlemez. Bir anlık öfkesine yenilen Yorgi, Mehmet’i öldürerek kanlar içinde olduğu yerde bırakır. Mehmet son takatini, Eleni ile gizli gizli buluştuğu çınara varmak için kullanır ve çınarın oyuğuna sevgilisi için bir not yazar. Kaniyla yazdığı notta şunlar yazar: “Canım sevdiğim, sonsuza dek seni burada bekleyeceğim” . Eleni olanlardan habersiz konvoyda ailesiyle birlikte ilerlerken, sırdaşı Penelopi’den olanları öğrenir ve var gücüyle Konvoydan ayrılıp Mehmet’i bulmak için ilk aklına gelen yer olan çınarın yanına gider. Sevgilisinin ölü bedenine son kez sarılır, notunu okur ve gizli buluşma yerleri, aşklarını şahidi olan bu çınarın altında kendini öldürür. Bu hikayede çınarın görevi onların aşklarını daimi tutmak ve onlar için göz yaşı dökmektir. İşte bu nedendir ki Gölyazı’da bulunan tarihi çınara Ağlayan Çınar denir.

Bursa Tarihinin Romantik Yüzü: Gölyazı

Her yıl yüzlerce insanı güzelliği, eşsiz doğası ve berrak sularında buluşturan Gölyazı Uluabat Gölü'ne bağlı bir yarım ada olarak Unesco Dünya Mirası Listesi'nde karşımıza çıkıyor. Bugün Gölyazı ile anılan Ağlayan Çınar, yaz kış demeden akın akın gelen turistleri, görkemiyle kendine hayran bırakırken; tarihi ve temsil ettiği romantizmle geçmişteki bir aşkın gözyaşlarını

günümüze taşıyor.

Ece Akpınar 9 FL C

Ceren Öztürk / 9FL C

Ceren Öztürk/9 FL C

Ceren Öztürk/ 9 FL C

Ece Akpınar / 9 FL C

Ece Akpınar /9 FL C

Ceren Öztürk/9 FL C

Ceren Öztürk/ 9 FL C

Ece Akpınar / 9 FL C

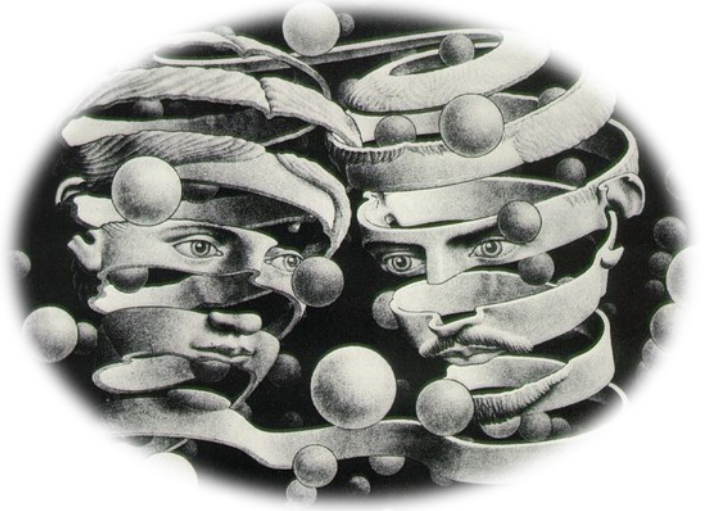
Ece Akpınar /9 FL C

Ayrılığın Kısa Tarihi

Alacakaranlığın sesi,
yıldızların gökte buluş-
ması, bir kadının çığlı-
ğı... Size neleri anımsa-
tıyor?

Belki zamanı erkekler
yok etti, kadınlar hüznü
duvarlarını örerken.
Belki de Aragon'un de-
diği gibi zaman bir ka-
dındı; istedi ki hep ok-
şansın, diz çökülsün
hep...

Sabah ışıkları erguvan-
ların üzerine çiğ tanesi
gibi düşerken kör gecelere asılı kalan
yürekler nice tutkuları bir yerlere sak-
ladı. Zaman bizi alıp götürdü derin de-
nizlere...

Günlerin açılan yelpaze-
sindeki yıllanmış umut-
ları, bir Ankara akşa-
mında içilen demli çay-
ların sıcaklığında, siga-
ra dumanının dağılışın-
da yakalamıştık. Dünya
siyahtı kimi zaman, kimi
zaman mavi, bazen de
soğuk bir gri.. Akrep
yelkovanı kovalarken
mor ayazlar hüküm sü-
rerdi yanaklarımızda,
yüreğimizi titretip geçer-
di. Ağlayan kedilerin
yasını tutardık, soluğu-
muz tutardık kimliksiz
dolaşırken ıssız sokak-
larda, tutar gecenin bir
vakti aşk oyunu oynar-
dık ve kaybederdik da-
ha en başta. Sonra aç

çocukların ellerinden
tutardık; kara kuru, ke-
mikli ve erken büyümüş
olurdu o eller. Bize ya-
şanmışlığın özeti gibi
gelirdi ve zamanın ez-
beri bozulurdu. Akrep
akrepliğinden, yelkovan
aceleciliğinden utanırdı.
Kadınlar geçerdi kaldı-
rımından, solgun be-
nizli, yavan, tükenmiş
kadınlar... Kırık dökük
hayalleri sürüklenirdi
gölgelerinin ardından.
Bir kadın, bir erkekten
ibaret kalırdı dünya
sonra... Aynalar yalan
söyledi her zamanki
gibi, mürekkepler yas
tutardı, kağıtlar bomboş

kalırdı, yazılacak son
sözcüğün peşine düşer-
di kalem... Sonra ka-
dınlar gibi şiirler geçerdi
kaldırımlardan, sokak
başlarından, sönmüş
camlara yansırdı dize-
ler... Yarım yamalak
söylenen şiirlerin dizele-
rinde, yaşamın sayfala-
rını karıştırırken karan-
lık saatlerde fısıldanan
puslu sözlerin kadınları
nelere sürüklediğini
kimseler bilmezdi o za-
manlar...

“ Ah erkekler, hiçbiriniz kadın ruhundan anlamadınız!”

Yaşamak denen sancıyı sadece çatırdayan alevlerin sesinde sanan kadınlar; mutluluğun coşkulu ırmaklara benzediğini, erkeklerin de bir çocuk yüreği taşıdığını düşünürler de asla göremezler onları çocuk yapanın kendi elleri olduğunu...

“Ah kadınlar, hiçbiriniz erkek ruhundan anlamadınız!”

Bu evrensel tartışma Adem ve Havva'yla başlamıştı ve ormanların, yeşil vadilerin, dağların, ırmak boylarının içindeydi o zamanlar yaşam. Biraz kavgalı, biraz hırçın, biraz küskün geçiyordu mevsimler. Sonra, bugüne erdi yaşam; daha kırık, daha küskün ve daha incinmiş. Kadınlar; inatçı, doğurgan ve şefkatliydi, kıskançtı belki de... Erkekler, ten'in altındaki tin'i görmeden ve bilmeden yaslardı başını, duymazdı kalp atışlarını. Dokunmasız, susmasız ve konuşmasız bir kabulleniş vardı içinde kadının. Gitmeler de kalmalar kadar yavan bir eylemdi oysa ayrılık vardı lügatinde aşkın...

Şengül ATEŞ

Umay Ana

Kızım doğduğunda sağ gözünün altında bir “doğum izi” vardı. (‘Doğum lekesi’ diyen de var ama ben bu tabirden pek hoşlanmıyorum.) ve annem bu izi görür görmez “Umay Ana’nın el izi var benim torunumda.” demişti. Tabii doğumun ilk günlerindeki annelik heyecanı ve telaşıyla o sözün üzerinde durmamıştım. Yine o meşhur, başka hiçbir yerde duyamayacağınız anne deyimlerinden biri olduğunu düşünmüştüm.

Gel zaman git zaman, bir gün annemle sohbet

ederken aklıma geliverdi.

“Anne, Elif’in göz altındaki doğum izi için bir şey demiştin, neydi o?”

“Umay Ana’nın eli değmiş, demiştin; onu mu soruyorsun?”

“Hah evet, ne demek istemiştin?”

“Öyle derler halk arasında. Eski inancımızda Umay’ın tabiat ve bereket tanrıçası olduğu ve çocukları koruduğu söylenir. Bebeklerin üzerinde bulunan doğum lekelerinin Umay Ana’nın el izi olduğuna inanılır. Halk arasında böyle çocukların uğurlu oldu-

ğu ve ömürleri boyunca mutlu olacağı inanışı vardır. Umay’la ilgili başka bir bilgim yok.” demişti annem. Tabii hemen öğretmen merakım harekete geçti. Umay Ana’yı bir tek ben mi bilmiyordum?...Hemen bir araştırmaya koyuldum ve çevremdekilere sordüğümde yalnız olmadığımı anladım. Yaşı epey ilerlemiş birkaç kişi dışında Umay Ana’yı bilen çıkmadı. Demek annemin “halk arasında” dediği halk, onlardı... □

UMAY-ANA

Bir kez daha gördüm ki zengin efsanelerimizden, kültürümüzden epey uzaklaşmışız. “Bizden öncekilerin yaşamlarını, kültürlerini öğrenmek neden bu kadar önemli ki?” sorusu aklınıza gelmiş olabilir. Yanıtı birkaç sayfayı bulacak kadar önemli olan bu soruya kısa bir yanıt verip Umay Ana’ya dönelim: Çünkü insan, geçmişe bakarak geleceğini kurabilir; gelecek, tarihte gizlidir. Orta Asya Türklerinin tarihine baktığımızda kadının özel ve değerli bir yeri olduğunu görüyoruz. Atalarımız, kadın-erkek eşitliği üzerine bir yaşam sürmüştür. Mitolojimizde de kadın, kutsal bir varlık olarak yer almış. Adı geçen mitolojik kadınların başında ise Umay Ana geliyor.

Eski inanışımıza göre Umay Ana, “doğum, bereket ve tabiat tanrıçası”. Tıpkı Yunan mitolojisindeki Kibele gibi...Birçok kaynakta adına rastladığımız Umay Ana’nın, çocukları ve hayvanları koruduğuna, bolluk ve bereket getirdiğine inanılır. Umay’ın çocukla birlikte olduğunun göstergesi, çocuğun uykuda gülmesi. Hastalandığında ise Umay’ın, çocuğu bir süreliğine terk ettiği düşünülür.

Günümüzde Orta Asya civarında yaşayan Türk anneleri, evlatlarını askere gönderirken “Seni Umay Ana’ya emanet ettim.” derler.

Umay Ana’yı araştırırken çok sevdiğim yazar Buket UZUNER’in “UYUMSUZ DEFNE KAMAN’IN MACERALARI – TOPRAK” adlı kitabında da Umay Ana’ya rastladım. Kitabı bitirdiğimde, “Yüzüklerin Efendisi”nde duyup bayıldığımız ‘Orta Dünya’nın aslında Türk mitolojisine ait olduğunu ve kitabın yazarı TOLKIEN’in Sibirya Türklerinin dilini ve mitolojisini araştırdığını öğrendim. Peki, en eski mitolojilerden biri olan Türk mitolojisinin, şimdilerde severek okuduğumuz pek çok fantastik romana esin kaynağı olduğunu biliyor muydunuz?

Sizinle bu satırları paylaşmama sebep olan şey tam da bu oldu. Filmlerdeki, kitaplardaki bütün fantastik hikayelerin, müthiş hayal gücünün yalnızca Batı kültüründe var olduğunu sanıp Batı'ya hayranlık duyuyoruz. "Alt Dünya ya da Kötülük Tanrısı" deyince aklımıza "Hades" ve Yunan mitolojisi geliyor ama çok daha eski olan Türk mitolojisindeki "ERLİK HAN" gelmiyor. "Orta Dünya'yı Hobbit ve Yüzüklerin Efendisi"nden öğreniyoruz..."Ayaz Ata" yı bilmiyor ama Noel Baba'yı çok iyi tanıyoruz...Avatar filmindeki kutsal ağacın aslında bizim Nardugan Bayramı'nda etrafında toplandığımız ve "hayat ağacı" dediğimiz kutsal ağaç olduğunu bilmiyor, çam ağacı süslemenin bir Noel geleneği olduğunu sanıyoruz. Batı, bize öz kültürümüzü Yüzüklerin Efendisi olarak, Avatar olarak satıyor.

Oysaki Türk mitolojisi, diğer uluslarınkini aratmayacak kadar zengin ve esrarengiz. Fakat bu kültürel birikimimizi dünyaya yeterince aktarmadığımızdan, Yunan ve Mısır mitolojilerinin gölgesinde kalmış; popüler olamamış. Biz kendi mitolojimizi, kültürümüzü, edebiyatımızı bilmezsek dünyadaki rengarenk kültürler içinde renksiz olup kalacağız maalesef.

Umay Ana'yı bilmekle ne kazanacaksınız?... Eski inanış ve geleneklerimizde her canlının eşit kabul edildiğini, kadına değer verildiğini, tabiatla ilişkimizin saygı üzerine kurulduğunu göreceksiniz... Eski Türklerde, ailesini soğuktan korumak için ağaç kesmek zorunda kalan kişinin önce o ağaçtan özür dilediğini, ihtiyacından fazlasını kesmeyeceğine dair ağaca söz verdiğini ve yediği yemişlerin tohum ve çekirdeğini toprağa gömdüğünü sonra ağacı yaratan güçlere dua ettiğini öğrenmiş olacaksınız. Tabiatın, suyun, toprağın, ağacın "geleceğimiz" olduğunu anlayacak ve bunlara zarar verenlerle mücadele edeceksiniz.

Umay Ana'yı araştırıp öğrendikçe onun ruhunu taşıdığından dolayı gururlanacak ve suyunu, toprağını, ağacını, tohumunu yok etmemeyi, hayvanları korumayı daha çok isteyeceksiniz.

DİPÇE: Atatürk, Dr. Fuat Bey'e Türk çocuklarına verdiği kıymetli hizmetlerden dolayı, çocukların koruyucusu olduğuna inanılan kutsal Umay'a atıfta bulunarak "UMAY"

Tozlu Raf

"Gregor Samsa bir sabah yatağında sıkıntılı rüyalarından uyandığında, Kendini dev bir böceğe dönüşmüş olarak buldu."

1912 yılında sevgilisi Felice'ye yazdığı mektubunda Amerika romanı üzerinde çalışırken sıkıldığını ve yataktan kalmaz hale geldiğini, işte bu yüzden bir öykü yazarak ara vermek istediğini yazar. İlk kez 1915 yılında Die Weissen Blaetter adlı aylık dergide yayımlanan Dönüşüm, Kafka'nın en uzun öyküsüdür.

Gregor Samsa bir pazarlamacıdır ve hayattaki tek işi ailesine bakmak ve onların borçlarını ödeyip geçimlerini sağlamaktır. Bir sabah

Dönüşüm

uyandığında kendini bir böceğe dönüşmüş halde bulur. Tüm bunlara rağmen Gregor'un tek düşündüğü işe gidemektir. Ailesi ise bir zamanla çok sevdikleri oğullarına tiksinti duymaya başlarlar. Görmek istemezler onu. Çok sevdiği kız kardeşi Grete başlarda Gregor'a karşı sevecendir. Ona yemek getirir, odasını temizler ama sonra o da uzaklaşır Gregor'dan. Evdeki herkes kısa bir süre sonra geçim derdine düşer; baba bir bankada çalış-

maya başlar, anne evde dikiş diker, kız kardeş bir dükkanda çalışmaya başlar. Zamanla Gregor onlar için artık daha büyük yük haline gelir. Onun varlığını kimse istemez. Bu acıya Gregor daha fazla dayanamaz.

Kafka, yayınevlerine özellikle kitabın kapağına böcek resmi koymamalarını tembihlemiştir. Çünkü her şey bir imgeden ibarettir.

Sanayi devrimi sonrası toplumun içine düştüğü durumu güçlü bir şekilde eleştirir Kafka bu öyküde. Sanayi Devrimi'nin bir sonucu olan kapitalizm bireyi sorumluluklarına uygun davranmaya zorlar. İnsan ilişkileri

çıkar ilişkilerine dönüşür ve sevgi, saygı gibi kavramlar yok olur. Gregor bir böceğe dönüşünce ticari niteliğini kaybeder ve artık bir yük olur herkes için. İşin acısı şu dur ki: Gregor asla neden bir böceğe dönüştüğünü sorgulamaz. Gregor öldükten sonra aile kendilerine yeni bir sömürge kaynağı bulur: Gregor'un kız kardeşi Grete.

Kafka, insanın kapitalizm ile nasıl bir böceğe dönüştüğünü anlatır romanında. Böyle bir düzende Gregor gibilerine yer yoktur. Çünkü kapitalist düzen özsaygıyı yok eder. Fedakar bireyler sömürge haline getirilir.

Kısacası Dönüşüm, bir

başkaldırı öyküsüdür. Bireyin toplum baskısı altındayken içsel çöküşünü anlatır. İşte bu yüzden bu öykü, çok büyük ses getirmiş ve birçok makaleye konu olmuştur. Dünya görüşünüzü değiştirecek kitapların başını çekere Dönüşüm.

Öykü Efendi 9FL/C

Usta'ya Saygıyla...

haziranda ölmek zor...

Ben bir insan,
ben bir Türk şairi Nazım Hikmet
ben tepeden tırnağa insan
tepeden tırnağa kavga, hasret ve ümitten ibaret...

Ben hem kendimden bahseden şiirler yazmak istiyorum,
hem bir tek insana, hem milyonlara seslenen şiirler.

Hem bir tek elmadan, hem süpürülen topraktan, hem
zindandan dönen insan ruhundan, hem kitlelerin
daha güzel günler için savaşından, hem bir tek
insanın sevda kederlerinden bahseden şiirler yazmak
istiyorum, hem ölüm korkusundan, hem ölümden korkmamaktan
bahseden şiirler yazmak istiyorum.

Nazım Hikmet